CZU: 929:070.4(478)

FORMULA UNUI DESTIN FERICIT

THE FORMULA OF A HAPPY DESTINY

Mihai LESCU,
doctor în ştiinţe politice, conferenţiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID: 0000-0001-9837-6687
mihai.lescu@usm.md

Scurt CV

Andrei Dumbrăveanu *– regizor, scenarist şi publicist. S-a născut la 24 ianuarie 1954 în comuna Tribisăuţi, raionul Briceni. Absolvent al Facultăţii de Electrofizică a Institutului Politehnic din Chişinău (1976) şi a Facultăţii Regie Film Documentar din cadrul Cursurilor Superioare de pe lângă Ministerul Culturii şi Cultelor a Republicii Moldova şi a Academiei de Teatru şi Film „Ion Luca Caragiale" din Bucureşti (1992). Practică jurnalismul de mediu din 1978. Este fondator şi vicepreşedinte al Mişcării Ecologiste din Moldova (1990-1994). Redactor - şef al revistei Natura (1994). Preşedinte al Partidului Ecologist „Alianţa Verde" din Moldova (2004). Activează la Compania de Stat „Teleradio-Moldova" (1980-2004). Din 2004 - doctor în sociologie, conferenţiar universitar la Departamentul Teoria şi Practica Jurnalismului, FJŞC, USM.*

Membru al Uniunii Jurnaliştilor din Moldova (1981). Membru al Uniunii Cineaştilor din Moldova (1996). Membru al Uniunii Autorilor şi Realizatorilor de Film din România (2004). Membru al Uniunii Jurnaliştilor Profesionişti din România (2014). Laureat al Premiului Academiei de Ştiinţe a Moldovei, Diploma „Meritul academic" a Academiei de Ştiinţe a Moldovei, Laureat al Festivalului Republican „EcoFolc Film", Medalia „Crucea verde pentru merit", Gradul I.

I.

Cu Andrei Dumbrăveanu, publicist, cineast, doctor în sociologie, actualmente conferenţiar universitar la Facultatea Jurnalism şi Ştiinţe

ale Comunicării, ne-am cunoscut mai bine pe la sfârșitul anilor ”80 ai secolului trecut. Lucram în acea vreme Secretar responsabil al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova și el, alături de scriitorul Gheorghe Malarciuc, ziaristul Alecu Reniță și alți câțiva oameni de creație din presa de limbă rusă de la noi, făcea parte din grupul de inițiativă pentru fondarea Mișcării Ecologiste din Moldova.

Grupul de inițiativă, chemat de avântul restructurării, a transparenței și schimbărilor democratice de atunci, venise la Uniunea Jurnaliștilor cu ideea fixă de a „reanima”, în baza jurnaliștilor de mediu din publicațiile periodice republicane, Secția Ecologie.

Contrar faptului că am neglijat atunci indicațiile celor de „sus” de a „marginaliza” inițiativa „verzilor”, dând undă *verde* intențiilor colegilor de breaslă, ulterior fiind chemat la CC al PCM pentru a da explicații în acest sens, am mai fost și criticat, din „inerție”, de Gheorghe Malarciuc în „Literatura și Arta” cum că „țin linia ideologică” a partidului.

Indispus, mă gândeam atunci: unde dai și unde crapă și că aceasta este mulțumita..., dar a venit de m-a consolat A. Dumbrăveanu, care mi-a spus optimist, dar și meditativ, că „așa-s scriitorii !” și urmează să înțeleg că eu sunt unul, iar ei sunt mai mulți și nicicum nu voi reuși „să fac voia tuturor ” Principalul, a constatat el, „este rezultatul: legitimarea activității pe principii noi a Secției Ecologie”.

Astfel, Uniunea Jurnaliștilor își mai „reanimase” la acea vreme încă o secție de creație-cea a jurnaliștilor de mediu, în frunte cu scriitorul și publicistul Gheorghe Malarciuc. Dacă unele secții de creație ale Uniunii Jurnaliștilor dispăreau, că să apară din nou peste un timp, sau erau comasate, primind altă denumire, Secția Ecologie și-a menținut activitatea, cel puțin, până în 2003, când eu m-am retras definitiv din activitatea UJM în favoarea activității didactice la Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării. Într-un articol științific, consacrat constituirii ziaristicii de mediu din Republica Moldova, Andrei Dumbrăveanu remarcă în acest sens: „Pleiada de ziariști de mediu care a format Secția Ecologie a Uniunii Jurnaliștilor din Moldova şi a activat în presă şi audiovizual în deceniile VIII şi IX ale secolului trecut a dovedit înalte simţăminte patriotice, curaj şi fermitate în munca de informare, conştientizare şi sensibilizare a societăţii privind problemele protecţiei naturii şi ale ecologiei, lăsând în ziaristica moldovenească pagini de certă valoare, publicistică şi documentară, cronici combative de adevăr ecologist”[1].

Or, din această pleiadă de ziariști, la care se referă A. Dumbrăveanu, face parte și el, care s-a manifestat de-a lungul anilor ca bun profesionist ce este în jurnalism și redutabil organizator al Mișcării Ecologiste din Republica Moldova.

Acumulând inițial deprinderi practice în calitate de corespondent netitular la ziarul „Tinerimea Moldovei" (șef al Clubului Tânărului Savant) și la revista „Femeia Moldovei", unde susține o rubrică de mediu, Andrei Dumbrăveanu, în anii 1980-2004, în calitate de angajat al Companiei de Stat „Teleradio-Moldova", își manifestă deplin talentul și aptitudinile de creație, urcând toate treptele ce îi asigură calitățile ireproșabile ale perfecțiunii pe tărâmul jurnalistic: redactor-șef sector știință, scenarist, prezentator și autor, realizator a mai multor cicluri de emisiuni cu tematică ecologistă: „Plai natal", „Natura și noi", „AVE Natura", mult apreciate de telespectatori.

Paralel, A. Dumbrăveanu și-a manifestat și aptitudinile organizatorice, fiind vicepreședinte al Mișcării Ecologiste din Moldova (1990-1994), membru al Colegiului de redacție al revistei „Natura" (1990-1992), iar în anul 1994 - redactor-șef al acestei publicații.

II.

Tot la acea vreme, când după câțiva ani de activitate didactică prin cumul, eu am fost angajat prin concurs la FJȘC, la inițiativa lui M. Guzun, șeful Catedrei Jurnalism, la Facultate a venit și Andrei Dumbrăveanu. Nu peste mult timp el se afirmă plenar în activitatea Facultății, manifestând inițiativă în mai multe sectoare vitale, devenind un lider de opinie în rândul membrilor colectivului. Inițiativele lansate de el țineau nu numai de aspectele organizatorice, dar și de cele didactice. El a propus mai multe discipline de predare pentru studenții de la jurnalism, bazându-se pe experiența de muncă în domeniul televiziunii, devenind șef al Departamentului Radio și Televiziune.

Andrei Dumbrăveanu nu este numai un „lansator" de idei la Facultate. El este și primul care încearcă să le găsească aplicare practică. Elaborează curriculumuri la disciplinele pentru ciclul de studii de Licență, cât și la Masterat, cum ar fi: *Jurnalism de mediu, Jurnalism de televiziune, Arta discursului TV, Mass-media și opinia publică, Regia produselor video, Scenariul produselor video, Post-producția filmică, Narativul multimedia.*

Om, care iubește/cunoaște natura, el se strădui să „molipsească” de această boală incurabilă și membrii colectivului Facultății. Propune excursii și deplasări de creație (colective) la rezervațiile naturale din țară. Au fost mai multe „descălecări” colective pe diferite itinerare ale meleagurilor noastre, dar vreau să fac referință la două din ele.

Este vorba despre deplasarea cu întreg colectivul profesoral-didactic la Rezervația Naturală de Stat „Plaiul Fagului” a Podișului Central al Codrilor, care este amplasată la 70 km nord-vest de Chișinău și la un km sud-vest de com. Bahmut, raionul Ungheni, între comunele Cornești – Rădenii Vechi și Temeleuți. Ghidul nostru, nimeni altul decât Andrei Dumbrăveanu, ne-a povestit cu lux de amănunte multe „aspecte și momente”, cum îi place lui să spună, despre această bijuterie naturală. Rezervația în cauză, ca instituție cu profil de protecție a mediului, este comparativ tânără: „În 1976, în baza Hotărârii Sovietului de Miniștri al RSSM, a fost creată rezervația silvo-cinegetică „Pădurea Rădeni”, care activează pe parcursul a doar 16 ani. Schimbările de ordin social-politic, care au avut loc în Republica Moldova în anii ”90 ai secolului trecut, au impus unele schimbări și în structura funcțională a rezervației. În baza Hotărârii Guvernului Republicii Moldova din martie 1992 rezervația silvo-cinegetică „Pădurea Rădeni” a fost reorganizată în Rezervația Naturală de Stat „Plaiul Fagului”, sub denumirea care funcționează și în prezent.”

Noi ascultam cu viu interes mărturisirile lui A. Dumbrăveanu, expuse ca „la carte”, iar acasă nu am putut rezista ispitei de a mă mai documenta asupra problemei, convingându-mă de faptul că numai un om care iubește cu adevărat natura, poate vorbi atât de entuziasmat, cu cifrele pe față, despre această instituție cu profil de protecție a mediului și de cercetare științifică, devenit un „laborator natural” pus la dispoziția tuturor celor care sunt pasionați de științele naturii. În această ordine de idei, „Cu diverse teme de cercetare științifică se încadrează activ colectivele instituțiilor de profil ale Academiei de Științe, ale catedrelor Universității de Stat etc. ...Rezultatele cercetărilor științifice sunt expuse în edițiile anuale „Analele naturii” ale rezervației, parțial sunt publicate în diverse reviste de specialitate, pliante, broșuri, monografii, de asemenea sunt puse la dispoziția publicului larg prin intermediul mass-mediei scrise și a audiovizualului. Este de menționat că, în baza rezultatelor obținute pe teritoriul rezervației, până în prezent au fost în-

registrate 947 specii de plante, 48 specii de licheni, 65 specii de mușchi, 151 specii de ciuperci, 49 specii de mamifere, 142 specii de păsări" [2, p. 9].

Încerc să fac o paralelă între cele povestite despre rezervația „Plaiul Fagului" de către Andrei Dumbrăveanu și ceea ce este „scris în carte", convingându-mă tot mai mult că el este nu numai un ghid veritabil, dar posedă și calități neîndoielnice de „enciclopedist", mai cu seamă atunci când este cazul de a povesti și discuta despre „potecile de Codru" ale Moldovei. Or, colegul nostru în aceeași măsură și-a manifestat calitățile menționate mai sus de ghid și enciclopedist și atunci când ne-am deplasat tot cu întreg colectivul facultății pe itinerarul turistic Chișinău – Orheiul Vechi. Una e să vii la acest „muzeu sub cerul liber", cum am procedat de câteva ori, cu toată familia, dar fără ghid, și, cu totul altfel stau lucrurile când îl ai în preajmă pe Andrei Dumbrăveanu, care se simte aici ca „acasă" sub aspect al informației ce o posedă despre acest complex muzeal, care din 2009 prin Hotărâre de Guvern este reorganizat în Instituție Publică Rezervația Cultural - Naturală „Orheiul Vechi".

Mă tot întreb: de unde pornește această dragoste pentru mediu din partea colegului? Și cred că urmează să dau ascultare celor povestite de el: „...În toamna anului când eram în clasa a zecea, un elev a adus la școală un cocostârc cu aripa frântă. Învățătorul Arapu mi-a zis față de alți copii: „Vezi animalul? Să ai grijă de el: îl hrănești, îl lecuiești...; că va ierna la noi". Și mi-a dat și cheile de la o încăpere cu pereți groși, de cărămidă, unde se afla depozitul cu unelte pentru orele de muncă și lecțiile de laborator pe teren. Nu puteam să-l refuz și am luat în primire pasărea. Am format o echipă de elevi din clasele a șaptea și a opta și am avut grijă de cocostârc tot așa ca de un membru al familiei cu drepturi depline… L-am hrănit cu pește, i-am tratat aripa cu verde de briliant, am avut grijă să aibă apă, sa-i fie cald și curat. Primăvara, când înverzeau copacii în lunca Prutului, l-am lăsat să se plimbe pe terenul din spatele școlii. Într-o zi, nu s-a mai întors la adăpostul lui. Povestea cocostârcului a circulat mult printre elevi. Când, în anul următor, am revenit la o întâlnire cu absolvenții, cineva mi-a povestit că, în toamnă, atunci când cocostârcii „se cârduiau" în lunca Prutului, gata să plece în țările calde, unul dintre ei a coborât în grădina școlii, s-a plimbat, de parcă ar fi căutat pe cineva, apoi și-a luat zborul și, făcând câteva cercuri, s-a dus spre baltă... Și azi îmi stăruie în memorie acel necuvântător

prieten al meu cu aripi, care se asociază cu tot ce am mai scump: cu anii copilăriei, cu țărâna de acasă, cu Draghiștea...”

III.

...Era într-o toamnă târzie, cu o dimineață cu promoroacă și frig. Împreună cu Andrei Dumbrăveanu mergeam de la „Casa Presei”, pe strada Puskin, spre Universitate. Se prevedea o adunare la Facultate, la care urma să fie discutat și planul activității editoriale pentru următorii trei ani. A. Dumbrăveanu numai se angajase la Facultate, „doldora” de idei și inițiative. Propusese un curs de mediu pentru studenții de la jurnalism și era pe cale de elaborare a curriculumului.

Frigul pătrunzător ne ajungea până la os, și, A. Dumbrăveanu, ca să găsească o explicație situației de moment în care ne pomenisem, unde zise constatativ: „Se vede că am făcut mult rău naturii, de se răzbună atât de crunt pe noi!” „Probabil!”, am încuviințat eu.

...Atunci am aflat de la A. Dumbrăveanu că lucrează la un Suport de curs privind mediul ambiant pentru studenții de la jurnalism. El a început să-mi povestească despre criteriile după care a structurat suportul. Ascultam cu interes cât de pătimaș și cu câtă dragoste povestea colegul despre temele care și-au găsit reflectare în capitolele cărții, pentru care căuta un titlu rezonabil.

„Titlul cărții tale poate fi un joc fericit între cuvintele: mass-media și mediu” , - zic eu. „Ba nu!” - face el: „Mai potrivit mi se pare: mediul și mass-media!”...

Oarecum împăcat cu gândul că a rezolvat problema cu titlul cărții, con-drumețul meu a început să mă convingă de ce Suportul de curs pentru studenții de la jurnalism va fi întitulat „Mediul și mass media”: „Fără natură, fără mediu, nu ar fi nici mass-media!... Noi toți suntem copiii lui Dumnezeu!” Până am ajuns la Universitate, cunoșteam de acum amănunțit denumirile celor șase capitole și aspectele de bază luate în dezbatere de autor, propunând la adunare ca Suportul de curs să fie inclus în planul editorial al FJȘC.

Apoi, când Andrei Dumbrăveanu a prezentat manuscrisul pentru discuție în cadrul ședinței Catedrei Jurnalism, am fost unul din recenzenți, menționând atunci, în dezbateri, că textul este „Scris la frontiera dintre studiu teoretic și îndreptar, depășind cadrul unor meditații și reflecții privind relația omului cu mediul ambiant. În textul lucrării

și-au găsit îmbinare reușită munca de investigație a ziaristului de mediu și cea a omului de știință, ambele stăpânite profesionist de Andrei Dumbrăveanu, care au rezultat, modest vorbind, într-o microenciclopedie a istoriei mișcării pentru eco-dezvoltare din Republica Moldova". Am mai accentuat atunci că faptele și evenimentele selectate de autor sunt expuse obiectiv și nepărtinitor, că lucrarea conține multe date despre inițierea mișcării ecologiste în lume, despre problemele ce stau în fața celor care activează în domeniu, despre aspectele dezvoltării durabile în Republica Moldova. Am adus ca exemplu capitolele ce vizează activitatea cronicarilor de mediu de la noi și cele intitulate „Vectorul european" și „Pagini pentru dosar", care se citesc cu viu interes. Tot în timpul discutării manuscrisului am mai spus că el se impune întâi de toate prin valorificarea experienței din domeniu, abordată de către oamenii de știință și de creație, savanți, jurnaliști din audiovizual și din presa scrisă, cineaști, scriitori – a problematicii privind protecția mediului ambiant.

Ulterior am scris și postfața la Suportul de curs, pe care am intitulato „Performanțele unui cronicar de mediu", din care reproduc în continuare un fragment. „Explorator al problematicii de mediu mai bine de trei decenii atât în paginile presei, cât și în audiovizual, Andrei Dumbrăveanu, doctor în sociologie, a fost și este omul potrivit la locul/timpul potrivit, care datorită pregătirii sale teoretice și practice are dreptul moral deplin de a investiga și a generaliza experiența în domeniu. Dovadă concludentă e lucrarea „Mediul și mass-media", scrisă interesant și la cota maximă a îndemnului inimii și dăruirii, pentru studenții de la FJȘC, protagoniștii cursului *Jurnalism de mediu,* care urmează în viitorul apropiat să se încadreze plenar în mișcarea pentru gestionarea rațională a resurselor naturale, activitate despre care autorul spune: „Protecția mediului are loc la nivel global, căci ecosistemele, natura în întregime cu apă și aer nu recunosc granițele între state, de asemenea, mediul reprezintă ambianța din imediata apropiere a individului, deci, are și aspect local... Sunt puncte de pornire la formarea unui stil de gândire sistemică a jurnaliștilor de mediu" Și nu numai. Experiența și concluziile privind abordarea de către mass-media a problematicii de mediu, care și-au găsit reflectare în lucrare, au o importantă valoare nu numai didactică, dar și științifică în perspectiva examinării raportului mediu – mass-media" [3, p. 225].

Tot în recenzia respectivă mai menționam că în ilustra sa lucrare „Trandafirul de aur” scriitorul C. Paustovski, povestind despre carte și frumusețea muncii omului de creație, consemnează: „O carte te poate impresiona extrem de puternic, cu singura condiție neapărată, ca cel care o va scrie să tindă spre adevăr, să creadă în forța rațiunii, în puterea salvatoare a inimii și să iubească natura”. Din această perspectivă „Mediul și mass-media” de Andrei Dumbrăveanu este o lucrare științifico-practică, care ne învață nu numai cum trebuie să scriem și să abordăm problemele de mediu, dar ne mai transmite însușirile omenești de a iubi natura și viață. Îmi mențin și acum totalmente opiniile referitor la această carte, dar și privind la studiile și articolele scrise de Andrei Dumbrăveanu de-a lungul anilor de activitate științifică și didactică, care se disting prin problemele care sunt luate în dezbatere, generalizările întreprinse și soluțiile enunțate.

IV.

Aria preocupărilor de creație a lui Andrei Dumbrăveanu vizează și domeniul cinematografiei. În scopul aprofundării cunoștințelor de regizor al teatrului pentru amatori, pe care le-a obținut pe când era student la Facultatea de Profesii Obștești, el în anii 1990-1992 își continuă studiile la Facultatea Regie Film Documentar din cadrul Cursurilor Superioare de pe lângă Ministerul Culturii şi Cultelor al Republicii Moldova şi a Academiei de Teatru şi Film „Ion Luca Caragiale” din Bucureşti.

Pe această cale lui Andrei Dumbrăveanu i s-au deschis noi posibilități de a se reproduce în calitate de regizor și scenarist de filme documentare. Astăzi, de la înălțimea anilor care i-au adus consacrare și în acest domeniu, Andrei Dumbrăveanu își aduce aminte de un caz mai mult decât paradoxal: „În timp ce copiii de vârsta mea mergeau la club ziua să vadă filme, eu nu intram în sală, căci aveam oroare de imaginile și sunetul ce venea din întuneric. Nu știam atunci că filmul și activitatea pedagogică vor deveni domenii apropiate inimii mele și îmi vor însoți o bună parte din viață”.

Fire sensibilă și receptivă la evenimentele și fenomenele care îi asaltează existența, A. Dumbrăveanu, deprins încă de pe băncile studenției „să privească realitatea cu „ochii minții”, cum repetă adesea, încearcă să „toarne”, întâi de toate, în imagini-document „aminti-

rile brumei de deportați", care mai sunt în viață, după ce au „înfruntat lagărele Siberiei de gheață din fundul Rusiei", dar și a victimelor care, contrat logicii vieții, au supraviețuit foametei organizate de bolșevici în ținutul nostru după război. „În vara lui 2015, susținut de Octavian Moșin, conferențiar la Facultatea de Istorie și Filosofie, preot-paroh al bisericii „Întâmpinarea Domnului" în cadrul Universității de Stat din Moldova, mărturisește Andrei Dumbrăveanu, împreună cu istoricii Anatol Petrencu și Ion Negrei am organizat o expediție în arhipelagul Solovky, în Marea Albă, la Mănăstirea Soloveț, la care au participat și profesori, și studenți. Mănăstirea Soloveț a fost una din primele cinci mânăstiri de frunte ale ortodoxiei în Imperiul Rus, deschisă la Cercul Polar, în ținutul vikingilor, pe vremea lui Ivan cel Groaznic. Mănăstirea Soloveț a luat ființă de rând cu o închisoare specială, care a rămas să fie pe lângă mănăstire secole la rând, până prin anii "20 ai secolului trecut. Apoi bolșevicii, prin decret leninist, au închis mănăstirea și au lăsat numai închisoarea, transformând-o în Alma-Mater a GULAG-ului. În timpul expediției în ținuturile unde au fost deportați și basarabeni, am realizat filmări cu două camere simultan, operatori de imagine fiind Andrei Moraru, masterand și Ghenadie Popescu, pictor-restaurator la Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală. Post-producția filmului a fost în întregime efectuată în Laboratorul de Televiziune al Facultății, de studenți, cu participarea cadrelor didactice...". Premiera lungmetrajului documentar „Prizonieri ai fericirii" a avut loc la Chișinău, pe 24 martie 2016, în cadrul Conferinței științifice internaționale „Mediatizarea Adevărului Istoric: represiunile staliniste/comuniste și impactul lor social". Tot în acel an filmul documentar „Prizonieri ai fericirii" a fost distins cu titlul de Laureat al Festivalului Internațional de Filme *Дніпро-cinema* , desfășurat în orașul Dnipro din Ucraina.

Adept al documentelor și adevărului istoric în procesul elaborării scenariilor pentru filmele despre tragediile îndurate de oameni în GULAG-ul stalinist sau pe timpul foametei, A. Dumbrăveanu este ghidat de aceleași exigențe și în tratarea filmică a problematicii mediului ambiant. Punct de reper pentru el în elaborarea scenariilor și a textelor - comentarii pentru filmele documentare servesc nu numai cronicile, lucrările istorice și enciclopedice ale înaintașilor noștri, dar și expedițiile, la care el participă, pe diferite itinerare ale meleagurilor

noastre: pentru a afla/cunoaște starea lucrurilor la fața locului. Andrei Dumbrăveanu povestește cu viu interes despre una din multele acțiuni în domeniu: „...Cu susținerea Ministerului Mediului din Republica Moldova, a Fondului Ecologic Național, în colaborare cu Direcția Cultură a județului Brăila și Asociația „Pro Democrația Club Brăila" am organizat tabăra de vară în mișcare „Jurnaliști pentru patrimoniu" care a demarat la Mănăstirea Frumoasa, raionul Călărași și a finalizat pe insula dunăreană Fundul Mare în România. Pentru prima dată noi, membrii expediției, împreună cu studenți ai Facultății Jurnalism și Științe ale Comunicării de la Universitatea de Stat din Moldova și ai Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava am editat un blog online „AVE Natura, AVE Patria", unde, în fiecare seară, erau postate imagini și informații referitor la monumentele naturii și culturii din itinerarul expediției. Audiența a cuprins circa 8 mii de abonați din diverse țări: Canada, SUA, Germania, Franța, Italia, România, Republica Moldova, etc. La finele expediției, în comun cu istoricul literar, lector universitar Vasile Malanețchi (editor), am lansat un număr special al revistei „Atelier" cu materiale elaborate de studenți". Or, anume atare acțiuni/expediții, desfășurate sistematic de-a lungul albiilor râurilor Nistru și Prut au făcut să crească autoritatea jurnaliștilor - ecologiști de la noi, care, în anii ce s-au scurs de la „Podul de Flori" de la Prut sunt incluși în echipe de lucru interstatale, dar și neguvernamentale din Republica Moldova și România, care au sarcina să protejeze mediul ambiant.

Dragostea pentru natură și pentru cuvântul publicistic, experiența acumulată pe tărâmul Mișcării Ecologice din țară au făcut din Andrei Dumbrăveanu un desăvârșit profesionist al domeniului mediului și a mass-mediei. Aceasta îl ajută și în activitatea creației filmice documentare despre natură, despre cele mai interesante trasee turistice din Republica Moldova și România, despre cele mai pitorești localități și vetre strămoșești. Dovadă în acest sens stau și titlurile documentarelor dumbrăvinene, care se disting prin diapazonul lor tematic, prin calitatea ireproșabilă a scenariilor și regiei, turnate la „Moldova-film" sau la Televiziunea Națională a Moldovei. Vom enumera doar câteva pentru exemplificare: *Delirul blajinilor* (1989), *Toamna la Soroca* (1989), *Despre râuri* (1990), *Lumina scrisului latin* (1991), *Drumurile memoriei* (1991), *Delta Dunării* (1991), *Doina Prutului* (1992), *Făgăraş* (1992), *Inelul de aur al Bucovinei* (1992).

V.

E sfârșit de vară. Însă la nordul Republicii Moldova, unde toamna vine cu o săptămână-două mai devreme, de acum ninge. Ninge peste satele și orașele raioanelor de nord. Ninge peste Prut, peste Draghiștea și peste Tribisăuții din părțile Bricenilor. Ninge și peste ograda părintească, unde și-a purtat pașii copilăriei Andrei Dumbrăveanu, cu fratele Ion și cele două surori – Roza și Ana, cu verii și verișoarele, cu prietenii din copilărie...

Frunzele pomilor, atinse de bruma timpurie, se așternmolcom peste cărarea din ogradă, peste fundația ce a ținut până mai ieri pereții casei părintești. Toată ograda e un covor multicolor imens, iar ninsoarea pare să nu aibă sfârșit. Frunzele se așternîn staturi, ca niște file de cronici ponosite de timp.

Andrei privește la casa de vacanță a fratelui Ion construită nu demult, nițel mai într-o parte de fundația casei părintești, apoi își aruncă privirea îndărăt – spre foișorul pe care și-a pus în gând să-l termine până va pleca la Chișinău, deoarece au rămas zile numărate până la începutul noului an de studii la Universitate.

Ar fi dus el la bun sfârșit construcția, dar i-au încurcat țițele neamurile și prietenii, care l-au vizitat și, cum foișorul nu era gata, a pregătit frigăruii la foc improvizat, iar taifasurile, la un pahar de vorbă, condimentate cu amintiri, iau cam furat multișor timp din orele de muncă. Însă și în aceste condiții ar fi sărbătorit de acum inaugurarea foișorului, dacă pe parcurs nu i-ar fi venit în cap să-i extindă aria, ca să aibă în el loc pentru cât mai multe rude și prieteni, atunci când se vor aduna la depănat amintiri, la primăvară. Atât doar că acum va trebui să aducă de la baltă câteva brațe bune de stuf în plus, că să acopere foișorul, că bârne și scânduri au rămas destule din casa părintească de o sută de ani, demolată recent, cât și din materialele de construcție aduse de fratele Ion, când și-a ridicat casa de vacanță.

Sus, din direcția Draghiștei, se aude fâlfâit de aripi. A. Dumbrăveanu își ațintește privirile spre cer. „...Se cârduiesc și cocostârcii!. E posibil ca printre păsări să fie și urmași ai celui pe l-am oploșit pe vremuri, o iarnă întreagă. Cine știe ?! Numai purtând de grijă fiecărei păsări, fiecărui copac, putem fi siguri că mediul va fi în siguranță. Iar de rând cu mediul ambiant vom fi în siguranță și noi !...”

Cuprins de grija de a reuși în două-trei zile ceea n-a izbutit într-o săptămână, Andrei Dumbrăveanu, trece cu piciorul prin frunzele ce s-au așternut peste locul, unde a ars focul improvizat. „Te uită ! Mare e forța naturii! Au trecut doar câteva zile, de când aici ardea focul, - face el uimit, - da iarba din nou a răsărit!”

Știe el, că numai pe locul unde ard amintirile, nu se poate așterne nici frunză, nici iarbă... Fiindcă amintirile omului ard cu tot cu rădăcină doar în inima lui.

Referințe bibliografice:

1. Dumbrăveanu, A. Aspecte şi momente ale constituirii ziaristicii de mediu din Republica Moldova. În: *Studia Universitatis Moldaviae (Seria Ştiinţe Sociale*), 2007, nr. 6, pp. 303-308. ISSN 1814-3199
2. *Natura rezervației „Plaiul Fagului”.* (Sub redacția academicianului A. Ursu). Chișinău: Universul, 2005, 432 p. ISBN 9975-944-88-4
3. Dumbrăveanu, A. *Mediul şi mass-media.* Chișinău: CEP USM, 2007, 235 p. ISBN 978-9975-70-113-6